

Ervaringsdeskundigheid

Handen vol ervaring

Behoefteonderzoek

Sociale steunbron met ervaringsdeskundigheid

Uit het behoefteonderzoek komt naar voren dat het hebben van een sociale steunbron met ervaringsdeskundigheid voor slachtoffers van seksuele uitbuiting een potentieel werkzaam element kan zijn in een trajectbenadering.

Daarnaast worden er positieve relaties gevonden tussen de inzet van ervaringsdeskundigen en uitkomstenmaten van cliënten op verschillende domeinen, zoals op het gebied van empowerment, hoop en (zelf)vertrouwen, behandeltrouw en geestelijk - en sociaal functioneren (Gestel-Timmermans et al., 2012; Wright-Berryman, McGuire, Salvors, 2011; Van Vugt, Kroon, Delespaul, Mulder, 2012).

Het doel van de pilot “Handen vol ervaring” van Via Jeugd is om te toetsen of het hebben van een sociale steunbron in de vorm van een ervaringsmaatje een positieve bijdrage heeft aan hulpverleningstrajecten van slachtoffers van seksuele uitbuiting.

Pilotbeschrijving

Handen vol ervaring

Ervaringsmaatjes werden gekoppeld aan meisjes die op een residentiële gesloten behandelgroep van Via Jeugd verbleven. Het ervaringsmaatjes traject verliep parallel langs het bestaande hulpverleningsaanbod, en zij was overstijgend en continu betrokken.

Het ervaringsmaatje en het meisje hadden minimaal twee keer per week contact met elkaar.

Zij bouwden samen een vertrouwensrelatie op, waarin het ervaringsmaatje een luisterend oor bood, verdiepende gesprekken werden gevoerd en praktische ondersteuning werd geboden.

Deelnemers

In totaal zijn in deze onderzoekspilot vijf meisjes geïncludeerd (N=5), met gemiddelde leeftijd van 16.2 jaar (SD 1.79). Alle meisjes deden vrijwillig mee en gaven schriftelijk toestemming.

Resultaten (kwalitatief)

Tabel 1. Resultaten uit interviews met ervaringsmaatjes, meisjes en ouders

n=5	Ervaringsmaatjes (n=3)	Meisjes (n=2)	Ouders (n=1)
Reden deelname	- Meisje deed mee vanwege behoefte aan contact zonder oordeel - Meisje voelde zich niet begrepen door de hulpverlening - Meisje wilde dat iemand mee bleef gaan, ook naar haar vervolgplek - Meisje deed mee voor (h)erkenning en hoop	- Luisterend oor - Herkenning “Zij zou me kunnen begrijpen en mijn gevoel kunnen snappen”	
Beoordeling inzet	- Luisteren - Handreiking blijven doen - Middels eigen ervaring begrip tonen - Openheid geven over eigen ervaringen, openheid krijgen - Vertrouwen opbouwen zonder verwachtingen	“Doordat zij haar verhaal deelde, gaf het mij vertrouwen om ook mijn verhaal te delen” “Zij wist waar ze het over had” “Zonder haar had ik het niet gekund” “Ze keek naar wie ik was, niet naar wat ik in het verleden heb gedaan”	- Ondersteunend bij gesprekken - Onvoorwaardelijk betrokken “Begrijpt en ziet wat het met ons als ouders doet” “Doordat zij haar eigen verhaal deelde, deelde onze dochter ook verdriet en frustratie
Voorkomen revictimisatie	- Investeren in het dialoog aan blijven gaan en gevaren bespreken “Niet achter keuze voor jongen staan, maar toch respecteren en meisje niet veroordelen” “Als ik haar niet had weggehaald, weet ik niet of ze nog in leven was” “Wat je ook doet, het maakt niet uit, ik blijf er evengoed voor jou”	“Als zij er niet was, had ik niet geweten waar ik nu had gestaan in mijn leven” “Mijn ervaringsmaatje ging als enige door mijn hoofd die ik om hulp bij te zoeken” - Advies	
Zelfbeeld	Blijven herhalen dat ze meer waard zijn en hen meer gegund is.	“Zij gaf mij het gevoel dat ik het waard was” “Zij sprak vertrouwen uit dat ik het kan”	
Overdracht / samenwerking hulpverlening		Contact met vervolgplek om uitleg te geven waar het meisje behoefte aan heeft en nodig heeft	Ervaringsmaatje volgt gezin nog steeds na uitstroom, inzet andere hulp, incidenten en is bij belangrijke gesprekken aanwezig
Herstel belangrijke relaties		“Zij deed mijn verhaal naar mijn zusje. Toen is het vertrouwen weer gaan groeien” - Zorgen delen en horen t.a.v. relatieherstel	“In die tijd is het ervaringsmaatje degene die ons als ouders er door heen trekt op momenten dat wij dat nodig hebben”
Toekomst	“Dit is wat er met mij is gebeurd, maar het is allemaal goed gekomen”	“Ze keek naar mijn toekomst en gaf mij vertrouwen in de toekomst” “Mijn ervaringsmaatje was een voorbeeld en gaf mij hoop” “Ik kreeg veel vertrouwen in de toekomst omdat het bij mijn ervaringsmaatje ook is gelukt na tegenslagen”	
Gezonde relaties	- Gesprekken t.a.v. betekenis wisselende seksuele contacten - Gesprekken t.a.v. vertekend beeld van relatie in de toekomst “Inzicht proberen te creëren en de meiden er zelf achter laten komen dat die jongen niet goed voor ze is”	“Geleerd dat ik mijn eigen ding moet blijven doen en de focus op mezelf” “Geleerd dat een gezonde relatie is om van iemand te houden maar niet afhankelijk te	

Toelichting

- Bevindingen uit zowel de metingen als uit de interviews lijken er op te wijzen dat er mogelijk een positieve samenhang is tussen de inzet van ervaringsmaatjes (met eigen ervaring) en het welzijn of maatschappelijk functioneren van de meisjes.
- Echter, het aantal meisjes én het aantal metingen is zodanig klein, dat een dergelijke conclusie op basis van deze bevindingen nog niet getrokken kan worden.
- De meisjes die contact hebben gehad met een ervaringsmaatje dat zelf ervaringen had met seksuele uitbuiting, zijn allemaal positief over dat contact. Dat blijkt zowel uit metingen als uit de interviews. Het lijkt de (h)erkenning, eigen deskundigheid, begrip, hoop, luisteren, onvoorwaardelijke steun, vertrouwelijkheid, tijd en aandacht te zijn dat maakte dat de meisjes deelname aan ‘Handen vol ervaring’ als toevoeging aan hun verblijf hebben ervaren. Ouders benoemden hetzelfde.
- Een meisje dat contact heeft gehad met een ervaringsmaatje met ervaring in het werken met deze doelgroep meisjes, is op sommige onderdelen niet overtuigend positief over het contact met haar. Ook op uitkomstindicatoren ‘Welzijn’ en ‘Maatschappelijk functioneren’ scoort zij niet goed.

Aanbevelingen

Effectiviteit en follow-up

De metingen lijken te suggereren dat er een positief verband zou zijn tussen de inzet van ervaringsmaatjes (met eigen ervaring) en het welbevinden van meisjes. Om meer zicht te krijgen op de effectiviteit is meer onderzoek (met follow-up) aanbevolen. Continuïteit in onderzoekers en implementatie van de hiernaast genoemde ontwikkelpunten zouden kunnen dragen bij aan voldoende metingen en de opvolging ervan. Zowel het meisje als de hulpverlening zou hier van kunnen profiteren, gezien de inzet van ervaringsdeskundigheid steeds meer terrein wint in de hulpverlening.

Ontwikkelpunten

De pilot heeft aan aantal werkzame- en belemmerende factoren opgehaald over een trajectbenadering. De volgende aanbevelingen worden gedaan in de vormgeving en uitvoering van ‘Handen vol ervaring’.

Positionering ervaringsmaatjes

- Creëer draagvlak binnen de organisatie
- Neem ruim de tijd voor voorbereiding
- Breng verantwoordelijkheden in kaart
- Investeer blijvend in samenwerking en communicatie

Poule ervaringsmaatjes

- Beschik over voldoende ervaringsmaatjes (>2)
- Ervaringsmaatjes met eigen ervaringen
- Minimale reisafstand
- Een coach voor ervaringsmaatjes is onmisbaar

Borging

- Een zorgaanbieder mét expertise in seksuele uitbuiting
- Aanwezigheid en continuïteit coördinator
- Duurzame financiering

Een goede toekomst: onderzoek naar een geslaagde trajectbenadering voor slachtoffers van seksuele uitbuiting

Nederlands
Jeugdinstituut

UNIVERSITEIT
VAN AMSTERDAM

hogeschool

Amsterdam UMC
Universitair Medische Centra

Maatwerk voor meiden. Onderzoek naar de hulp aan slachtoffers van seksuele uitbuiting